

Elinkeino- ja kehitysyhtiöt alueellisina muutostoimijoina

Jari Kolehmainen
Tutkimusjohtaja, HT
Tampereen yliopisto, Sente
S-posti: jari.kolehmainen@tuni.fi
Puh. 050-5749704

Teema I

Elinvoimapolitiikka ja kehitysyhtiöt

Elinvoimapolitiikan lupaus ... ja todellisuus?

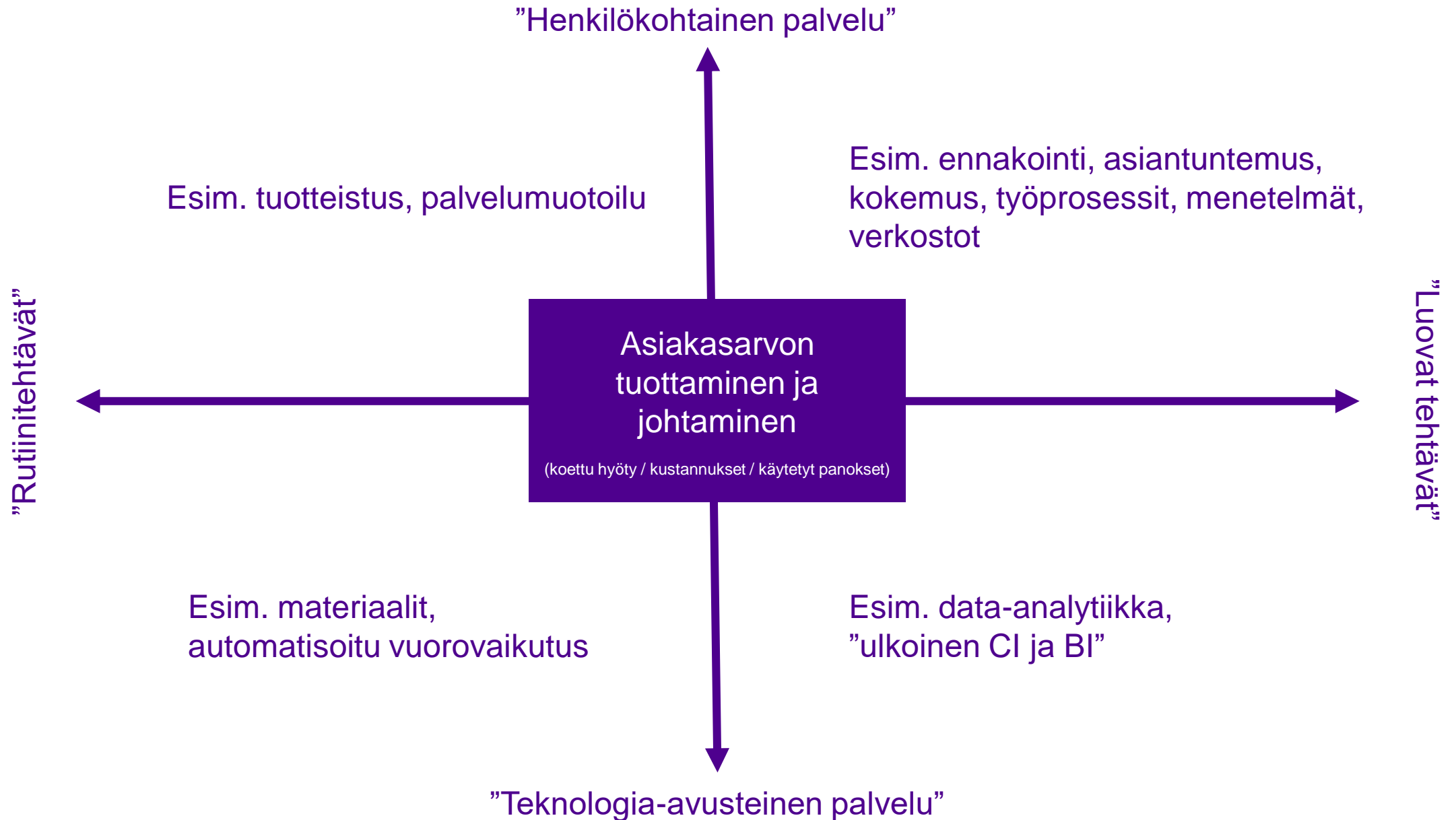
- Elinvoimapolitiikan lupaus:
  - Tasapainottuva ymmärrys kuntien roolista ja merkityksestä
  - Integroitu, systeeminen sekä sektori- ja politiikkarajat ylittävä kehittämisen tapa
  - Endogeenisen ja eksogeenisen kehityksen yhdistäminen → Paikkaperustaisuus
  - Katseen kiinnittäminen myös alueen ”pehmeisiin” tekijöihin
- Elinvoimapolitiikan todellisuus:
  - Osa lupauksista täyttynyt, vähintäänkin liikettä tavoiteltuun suuntaan
  - Osittain vain ”retorista kuohua” ja entisten toimintojen uudelleennimeämistä
  - Standardiratkaisuista aitoon erottautumiseen?
  - Elinvoimakehittämisen voimavarat ja ”arjen tyrannia”?

Elinvoimapolitiikka: Ulottuvuudet

	Yleinen elinvoimapolitiikka	Erikoistunut elinvoimapolitiikka	Uutta luova elinvoimapolitiikka
Asuminen ja maankäyttö	Saavutettavuus (esim. tie- ja rautatieyhteydet), sisäisen infrastruktuurin laatu, pitkäjänteinen kaavoitus ja maanhankinta (esim. sopiva tonttitarjonta)	Profiloidut , mutta volyymiltään merkittävät asumisratkaisut (esim. veden läheinen asuminen, maaseutuasuminen, ”elinkeinoharjoittajatontit”)	Eriyiset, uniikit kokeilut koskien asumista (esim. arkkitehtuurisesti haastavien rakennusten salliminen, yhteisöasuminen)
Palvelut	Tärkeimpien perus- ja lähipalvelujen turvaaminen tarkoituksenmukaisella tavalla, julkisten hankintojen rooli paikallistaloudessa	Erottautuminen ja profiloituminen tietyillä palveluilla (esim. liikuntapaikat, erikoislukiot) tai tavoilla toimia (esim. ”resurssiviisuus”, ”järvivihreys”)	Uusien palvelumuotojen kokeileminen (esim. yhteistyö 3. sektorin toimijoiden kanssa), asukkaiden ja palveluiden käyttäjien integroiminen palveluiden kehittämiseen ja tuottamiseen
Yritystoiminta	Yritystoiminnan yleiset edellytykset : kysyntäolosuhteet, työvoiman saatavuus, kuljetusmahdollisuudet yrityspalvelut ja uusyrityspalvelut , elinkeinopoliittinen edunvalvonta, taksapolitiikka, tontit, toimitilat.	Elinkeinoelämää profiloivat alat: toimialakeskittymät, klusterit, ekosysteemit	Elinkeinorakennetta monipuolistavat ja uudistavat toiminnot: Riskipitoiset, epätodennäköiset yrityshankkeet, start up –yritykset, uudet vaativat liiketoiminnot olemassa olevissa yrityksissä, innovaatiotoiminta

	Yleinen elinvoimapolitiikka	Erikoistunut elinvoimapolitiikka	Uutta luova elinvoimapolitiikka
Asuminen ja maankäyttö	Suhde esimerkiksi maapolitiikkaan, kaavoitukseen ja luvitukseen: tavoitteet ja prosessit?		
Palvelut	Suhde julkisrahoitteiseen palvelutuotantoon: esim. julkiset hankinnat		
Yritystoiminta	KEHITYSYHTIÖN YDINTOIMINNOT	• Liiketoiminta- ja innovaatioekosysteemit • Kasvuyritysekosysteemi	• Suhde korkeakouluihin, tutkimus- ja oppilaitoksiin • Start up -toiminta

Ydintoimintojen kehittämisen kenttä

Asiakasarvon ulottuvuudet

1. Taloudellinen arvo

- Tuottojen kasvattaminen
- Kustannusten alentaminen
- Elinkaari, aikajänne

2. Toiminnallinen arvo

- Toiminnallinen laatu
- Vaivattomuus, helppous, laatu

3. Emotionaalinen arvo

- Asiakaskokemus
- Kohdatuksi ja palvelukseksi tulo
- ”Voimaantuminen”

4. Sosiaalinen ja symboliarvo

- Status
- ”Laadun tae”

5. ”Tulevaisuus- ja kehitysarvo”

- Tulevaisuus- ja ennakointiajattelu
- Uusien asioiden kokeilu ja pilotointi

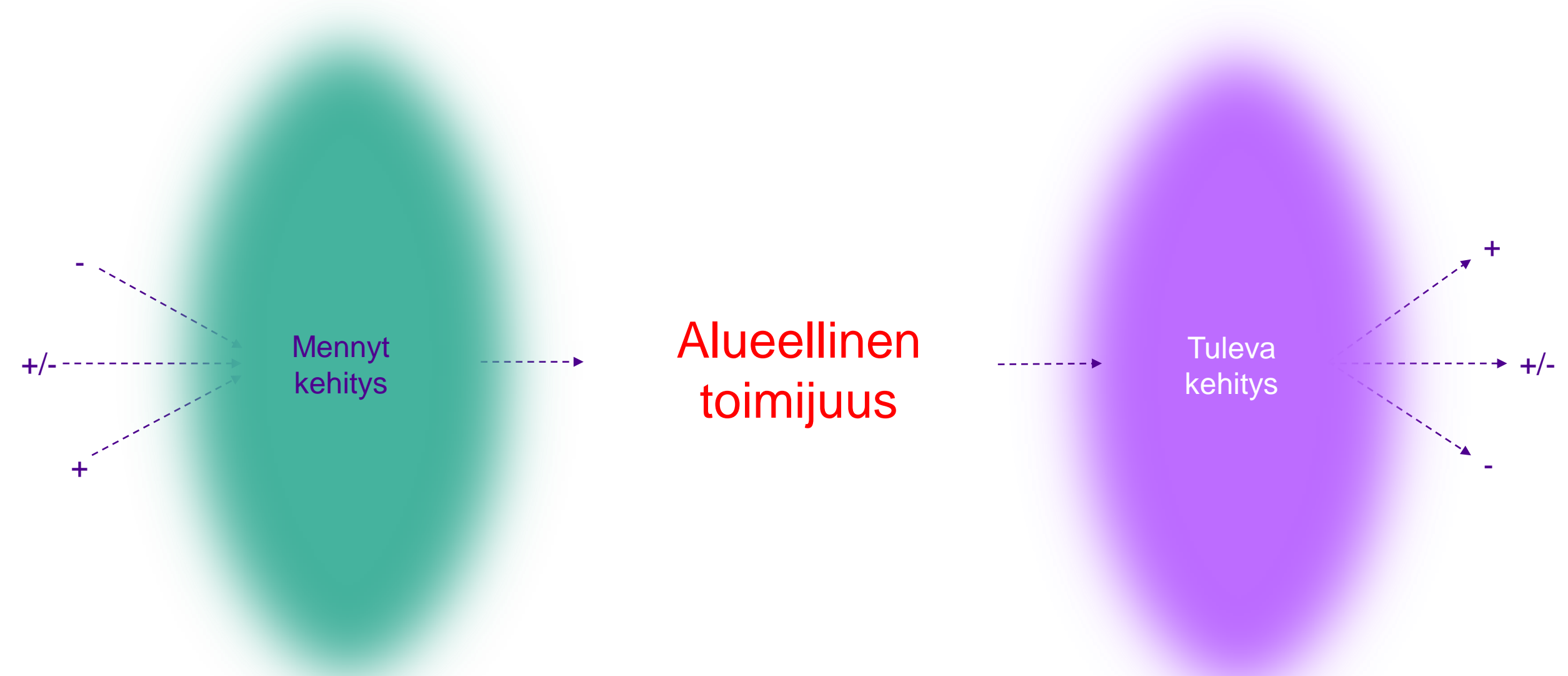
Kysymyksiä keskusteluun

- Kuinka kehitysyhtiöt kehittävät omaa ydintoimintaansa? Mikä on pinnalla?
- Kuinka kehitysyhtiöt osallistuvat (eri mittakaavatasoilla) yrityksiin liittyvään erikoistuneeseen ja kokeilevaan elinvoimapolitiikkaan?
- Kuinka kehitysyhtiöt osallistuvat oman alueen yleisen elinvoimapolitiikan muihin lohkoihin?
- Millaisten toimien kautta kehittämissyhtiöt voivat eniten lisätä tuottamaansa asiakasarvoa? Entä ”omistaja-arvoa”?

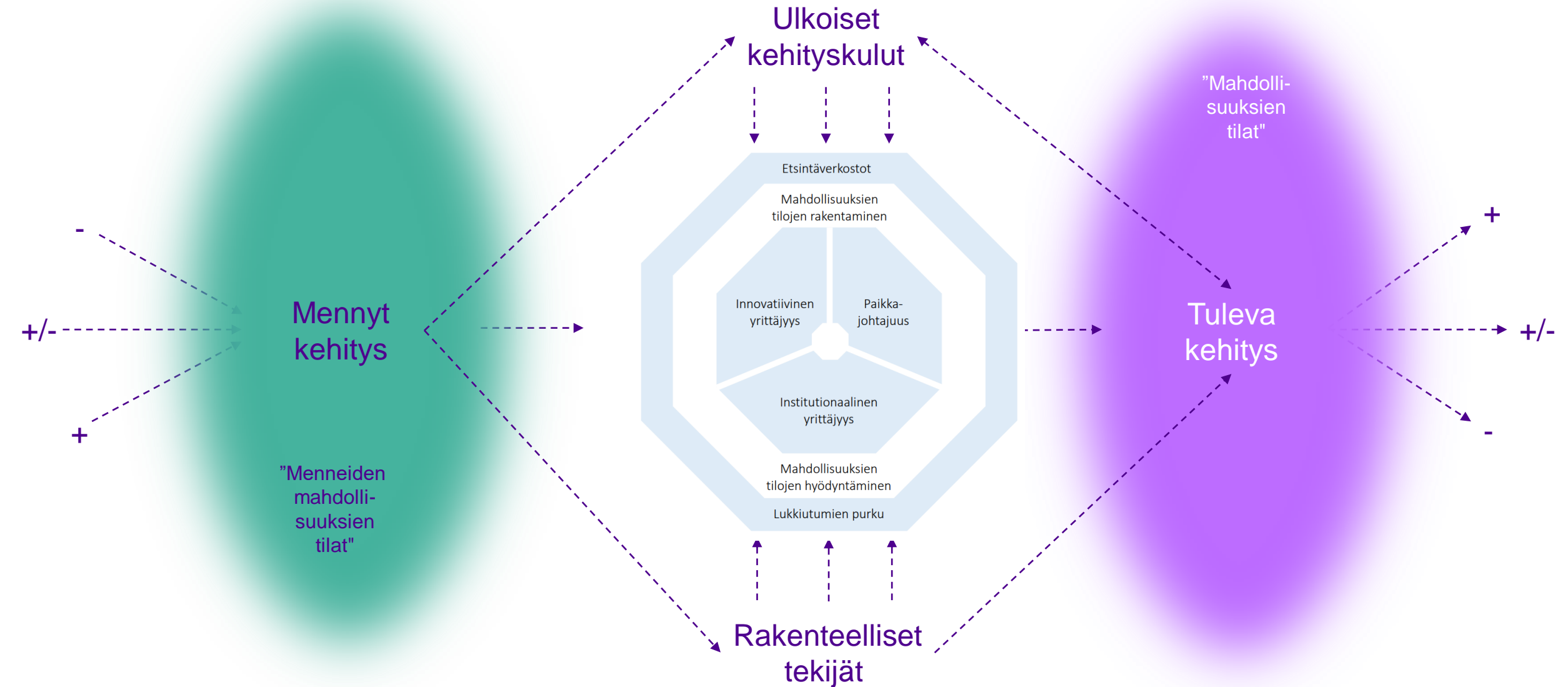

Teema II: Kehitysyhtiöt ja alueellinen toimijuus?

Alue, aika ja toimijuus

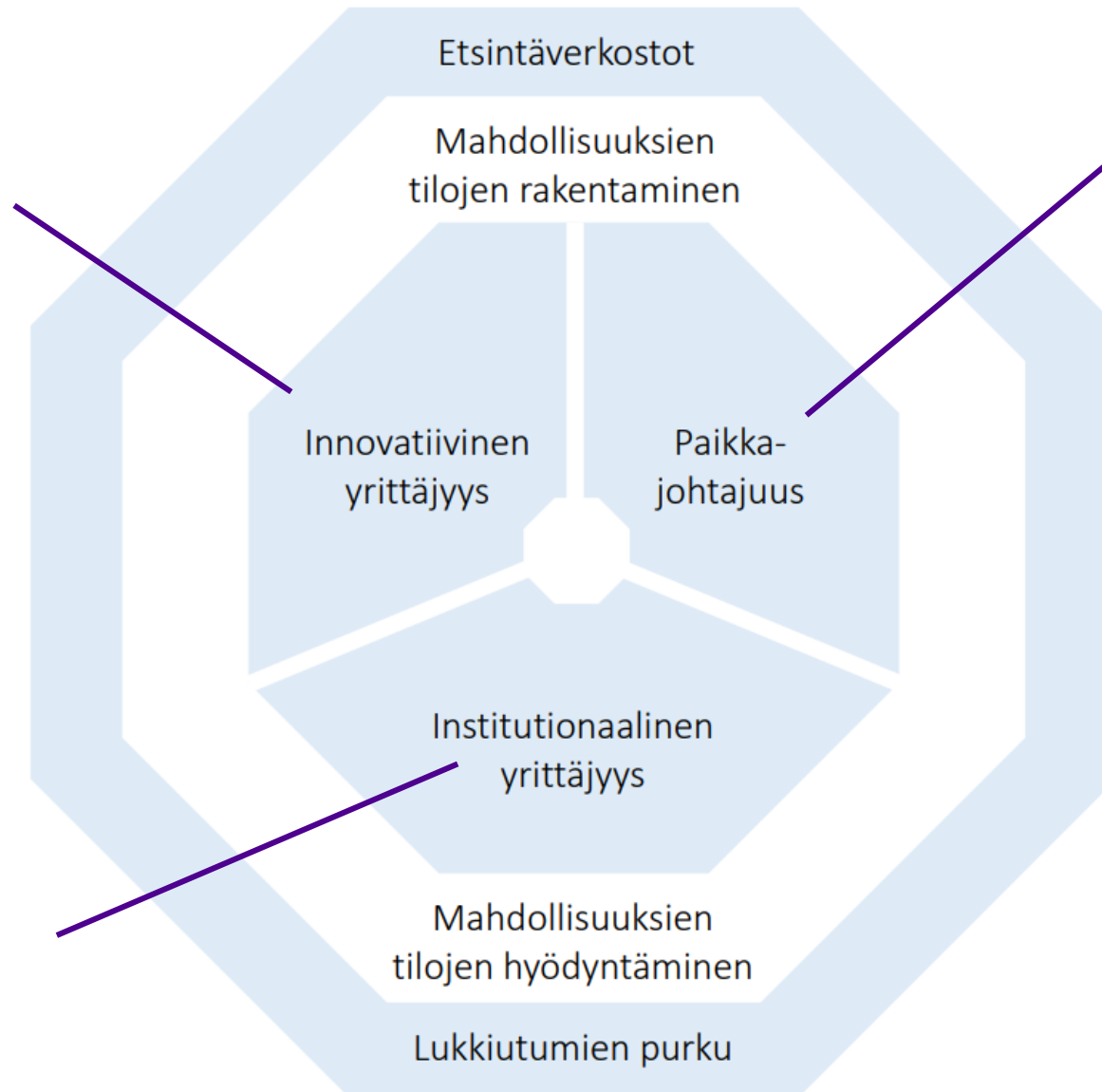
Alue, aika ja toimijuus

Kehitysyhtiöt ja toimijuus?

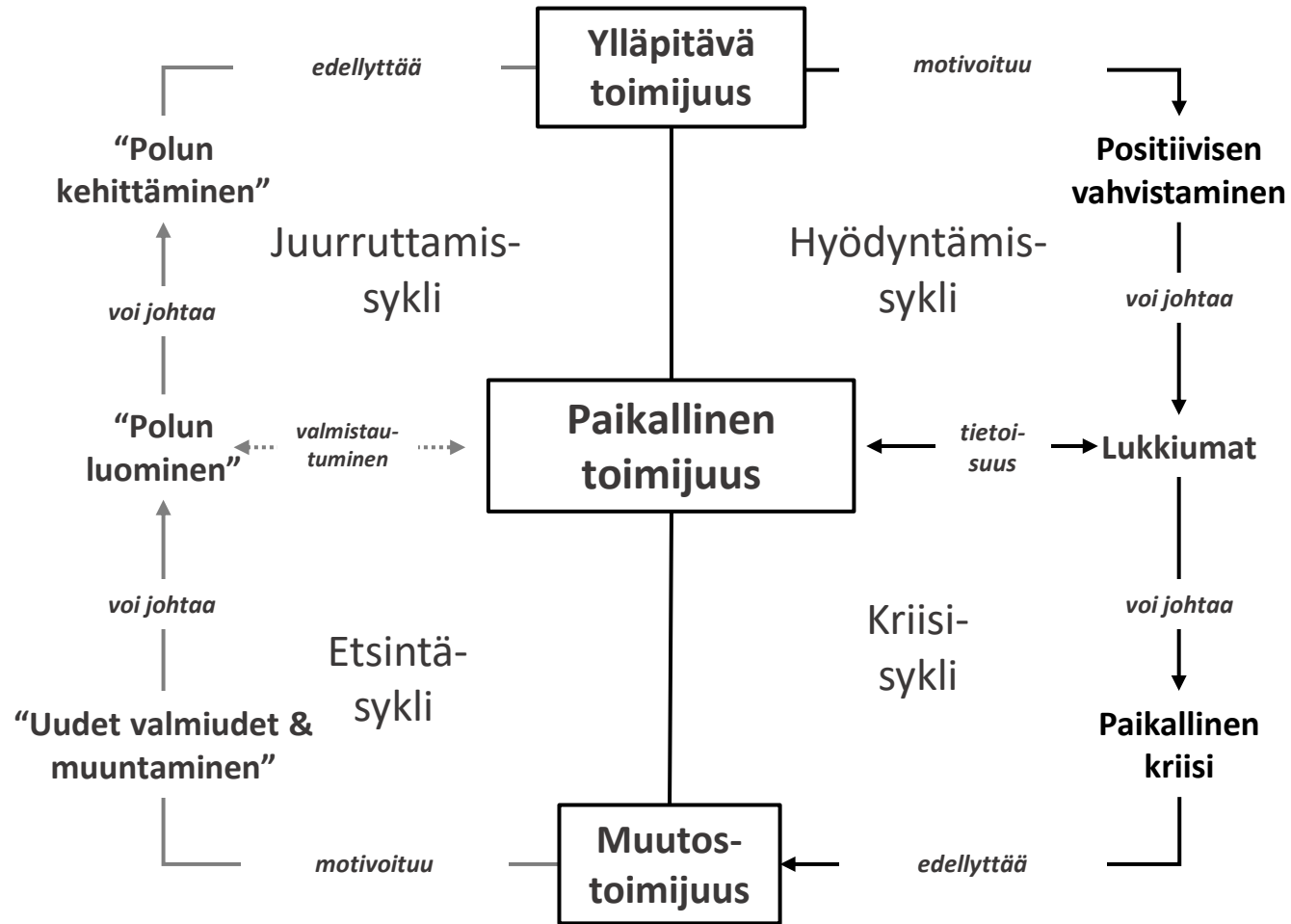
Yrittäjyudessa keskeistä on riskien ottaminen ja sietäminen sekä mahdollisuuksien tunnistaminen → **Yrityspalvelut ja -kehitys alueellisen muutoksen tekemisenä?**

Riskien ottaminen ja uusien mahdollisuuksien etsiminen aluekehittämisen pelikentän ja pelisääntöjen muuttamiseksi. → **Kokoaan merkittävämpi rooli, jopa omistajien haastaminen?**

Alueen resurssien, osaamisen ja tiedon mobilisointiin ja koordinointiin paikallista kehitystä tukevalla tavalla. → **Strategiatyö, toimintaympäristön kehitys, hanketoiminta?**

Lukkiumat ja uusien kehityspolkujen luominen?

Kuinka kehitysyhtiöt toimivat eri sykleissä?

- Yleensä vakiintuneita kehittämistyötä hyödyntämissyklissä
- Kuinka pyritään välttämään kriisiin ajautumista?
- Kuinka toimitaan kriisissä?
- Kuinka etsitään, luodaan ja juurrutetaan uutta?

Kehityspolut ja mahdollisuuksien tilat?

Aikaan sidotut mahdollisuuksien tilat

Mikä on mahdollista tietyssä ajanhetkenä?

Toimijakohtaiset mahdollisuuksien tilat

Yksittäisillä toimijoilla on erilaisia kyvykkyyksiä ja näkemyksiä suhteessa avautuviin mahdollisuuksiin.

Rakentuvat vuorovaikutuksessa muiden toimijoiden kanssa.

Aluekohtaiset mahdollisuuksien tilat

Mikä on mahdollista juuri tietylle alueelle (lähtökohdat, rakenteelliset tekijät jne.)?

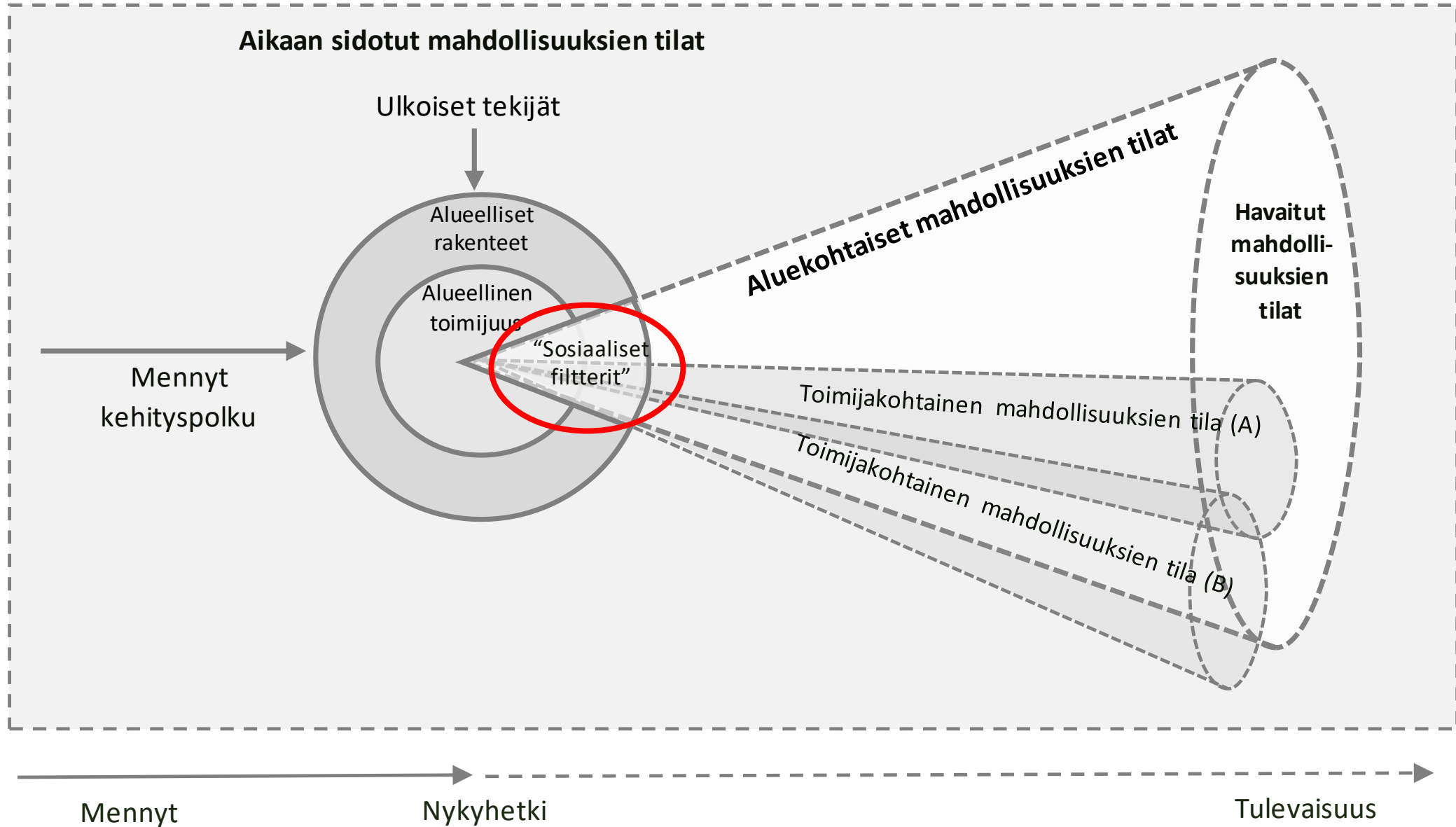
Voi olla suhteessa toimijoihin myönteinen, kielteinen tai neutraali.

Mahdollisuuksien tilojen tunnistamisen prosessi → "Tunnistetut mahdollisuuksien tilat" → Uudet kehityspolut

Mahdollisia kysymyksiä mahdollisuuksien tiloista?

	Aikaulottuvuus	Toimijaulottuvuus	Alueulottuvuus
Absoluuttinen	Mitä kysyntää maailmalla on ja mitä tarjottavaa alueella on suhteessa kysyntään?	Mitkä toimijat kykenevät hyödyntämään mahdollisuuden?	Mitkä (rakenteelliset) ominaisuudet luovat alueelle mahdollisuuksia?
Relatiivinen	Mitkä tapahtumat avaavat mahdollisuuden juuri kyseiselle alueelle ja sen toimijoille?	Mitkä alueen toimijat kykenevät tarttumaan mahdollisuuteen muita paremmin ja miksi?	Mitkä alueen (rakenteelliset) ominaisuudet luovat kilpailuetua mahdollisuuden hyödyntämisessä suhteessa muihin alueisiin?
Havaittu	Mitä ajassa olevia mahdollisuuksia toimijat havaitsevat ja miksi?	Mitkä toimijat ovat mahdollisuuksien havaitsemisen kannalta olennaisia?	Onko alueen mahdollisuuksia tuottavat (rakenteelliset) ominaisuudet tunnistettu?

Mahdollisuuksien tila: koonti

Alueen “sosiaaliset filtterit”

	Ääripäät	
Kasvulogiikka - Mistä kasvua etsitään?	Endogeeninen	Eksogeeninen
Erikoistuminen – Kuinka laajalti mahdollisuuksia etsitään?	Fokusoitunut	Laaja
Aikajänne - Millä aikajänteellä mahdollisuuksia etsitään?	Pitkä aikajänne	Lyhyt aikajänne
Toimintatapa – Koska toimitaan?	Proaktiivinen	Reaktiivinen
Muutoksen luonne – Millaisia mahdollisuuksia etsitään?	Inkrementaalinen muutos	Radikaali muutos
Spatiaalinen skaala – Mistä mahdollisuuksia etsitään?	Paikallinen / alueellinen	Kansallinen / kansainvälinen
Mahdollisuuksien luonne – Löytäminen vai luominen?	Eksploraatio	Eksploraatio

Kysymyksiä keskusteluun

- Kuinka kehitysyhtiöt hahmottavat oman roolinsa alueen kehityksen ja kehittämisen näkökulmasta?
- Millaisia rooleja kehitysyhtiöt ottavat alueellisessa (muutos-)toimijuudessa?
- Kuinka kehitysyhtiöt pyrkivät rakentamaan ja hyödyntämään alueellisia mahdollisuuksien tiloja?
- Missä määrin ja kuinka kehitysyhtiöt voivat vaikuttaa alueen ”sosiaalisiin filttereihin” ja alueen kehittämisen käytäntöihin?

Kiitos!

Jari Kolehmainen

Tutkimusjohtaja, HT

Tampereen yliopisto

jari.kolehmainen@tuni.fi

050-5749704